

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII Ч. 63- НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, п'ятниця, 30-го березня 1945.

No. 63- NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, March 30, 1945.

VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗГАДУЮТЬ ПРО ПЛЮРАЛЬНІСТЬ ГОЛОСІВ ДЛЯ АМЕРИКИ В САН ФРАНСИСКО

У Вашингтонських дипломатичних колах появилася вістка, що Злучені Держави будуть домагатися тільки голосів для себе і для Росії, кількі має Велика Британія, коли прийде до голосування на конференції у Сан Франсиско. На підставі дотеперішнього порозуміння кожна держава, що бере участь у конференції, має лише один голос. Однак тому, що Англія має ще за собою прихильність Австралії, Канади, Індії, Нової Зеландії і Південної Африки, вона наділі розпоряджує більше ніж одним голосом.

У зв'язку з цим відновлено поголоски, що Росія може зажадати для себе 16 голосів ніби тому, що СССР представляє 16 „республік“. Високі урядовці із департаменту стейту відмовилися давати виснаження в цій справі.

Сенатська комісія домагається подробиць з Кримської Конференції.

Сенатська комісія закордонних справ зажадала від адміністрації ближчих подробиць з нарад на Кримській Конференції. Це зроблено з цієї нагоди, що сенат має дебатувати над продовженням закону про Ленд-Ліз. Сенат хоче довідатися, які умови заключив президент Рузвельт на Кримській Конференції на підставі свого уповноваження. Адміністратор Чужинної Економічної Допомоги у своїх зізнаннях перед сенатською комісією виявив, що досі Злучені Держави журили 15 відсотків своїх військових витрат на Ленд-Ліз, отже на допомогу чужинним державам, які воюють проти держав Оси.

ДЖАН ЛУІС МОЖЕ ВИКЛИКАТИ МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК.

Досі обрховано дві третини голосів відданих членами майнерської юнії в справі страйку. Показується, що більшістю у пропорції 6 голосів проти 1 майнери дали повноваження передсідникові юнії Джанови Дж. Луїсові викликати страйк робітників в копальнях мягкого вугілля, коли він буде вважати це за потрібне.

Теперішній контракт майнерів із власниками копалень кінчиться в суботу 31. березня. Колиб до того часу переговори між юнією й власниками копалень не довели до угоди, Луїс може викликати й страйк. Зате федеральний уряд на підставі військових повноважень має право перебрати копальні під свою управу і приневолити робітників до праці.

ВИКАЗУЮТЬ ПОТРЕБУ СУБСИДІЙ ДЛЯ ПРОДУЦЕНТІВ М'ЯСА.

У Вашингтоні відбувається спільна нарада американських і британських економічних знавців над задоволенням м'яса для Об'єднаних Держав Водночас час сенатська комісія для закордонних відносин радить над продовженням Ленд-Лізу. Комісія прийшла до висновку, що Злучені Держави не будуть мати доволі м'яса для вивозу, бо американські продуценти м'яса („пакерз“) не дістають належної ціни і не можуть продовжувати свої праці. Ім, як каже сенатор Елмер Тамес, грозить банкрутство. Щоби цьому зарадити, сенатор домагається субсидій для пакерів із федеральних фондів.

ДАЛЬШЕ ОБСТОЮТЬ МІЖ-ЕВРОПЕЙСКУ СПІЛКУ ДЕРЖАВ.

У Нью Йорку відбулися наради Пан-Европейської Ради, щоб обговорити й застановитися над тим, який відзив найшла серед громадянства „Деклярація Європейської Взаємно-залежності“. Предсідник граф Куденгове Калергі виявив, що сенатор Ворен Остин з Вермонта прихильно віднісся до цієї справи після свого повороту із Пан-Американської Конференції в Мексикі. Він думає, що в Європі можлива теж якась спілка держав на лад Пан-Американської. Із інших прихильних голосів згадано ще заяву сенатора Гаролда Буртона з Огайо.

ХОЧУТЬ ПОШИРИТИ НА ВСІ СТЕЙТИ ПРОГРАМУ ВІЛЬНИХ ОБІДІВ ПО ШКОЛАХ.

Із Шікаго прибув до Вашингтону директор Програми Шкільних Обідів, Ф. О. Вашам. Він домагається, щоб Конгрес прийняв законопроект Флангана в тому напрямі, щоб із федеральних фондів давати відмоду містам для видавання обідів шкільним дітям по школах. Вашам доводить, що така спроба у Шікаго виказала незвичайно гарні висліди, отже вона повинна спонукати федеральні чинники поширити таку систему по цілій країні.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ, чому не користатися з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Скличуть надзвичайну нараду для прийняття Аргентини до Пан-Американської Юнії

Після винесення рішення державами Оси аргентинський уряд вніс апеляцію, щоб Аргентину прийняли в члени Пан-Американської Юнії. Асистент секретаря стейту Нілсон А. Ранкелер на нараді з послами південно-американських республік піддав думку скликати надзвичайне засідання Екзекутивної Ради Пан-Американської Юнії, щоб вирішити цю апеляцію. Засідання відбудеться в суботу 31. березня.

Колиб Аргентина була прийнята до загальної юнії, тоді Злучені Держави вийдуть наново в дипломатичні зносини із Аргентиною, а представники Америки, Китаю, Англії й Росії порозуміються в справі запитів Аргентини на конференцію до Сан Франсиско.

АРНОЛД ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИТЕНСЬКИЙ УДАР ПРОТИ ЯПОНІ

Генерал Г. Г. Арнолд, командант повітряних сил на Тихому океані, обіцяв у своїй оповісті виданій у Вашингтоні, що після покінчення війни з Німеччиною „кожний літак, який тепер є в Європі, буде вжитий на завдання смертельного удару Японії. З цього заключають, що могутня американська повітряна флотія буде чимськорше перенесена на японські води.

СЕНАТОР ФУЛБРАЙТ ЗА ВИКЛЮЧЕННЯ ВІЙНИ В МАЙБУТНЬОМУ

Сенатор Вільям Фулбрайт з Арканзасу вголосив свою першу промову і в ній назвав сенаторів, щоб вони вказали способи, як недопустити до війни в майбутньому. „А коли сенат почуватиметься безсилним до переведення такого завдання“ — говорив Фулбрайт, — хай дасть спрому палати послів знайти спосіб, як допомогти сенаторам“.

Промова Фулбрайта вказувала на те, що він обвинувачує сенат за колишнє становище супроти Ліги Націй. Він сказав теж, що край не може здаватися на „кількох високо культурних панів із департаменту стейту, що вони найдуть засоби для заграничної політики“, тому сенат повинен допомогти президентові своєю радою подібно, як це сталося на конференції в Мексикі.

Норвезький уряд на вигнання іменув представників до Сан Франсиско

Норвезький уряд у Лондоні іменував шістьох норвежців своїми представниками на альянтській конференції в Сан Франсиско, що починається 25. квітня. На чолі делегації стоїть міністер закордонних справ Лі.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НЕЗАПРОШЕННЯ ЙОГО ДО САН ФРАНСИСКО

Польський уряд у Варшаві підняв протест проти того, що його не запрошено на конференцію в Сан Франсиско. Протест вислав на адресу британського й американського урядів. За причину незапрошення подав інтриги польського емігрантського уряду в Лондоні.

ПРОТИ-ФАШИСТІВСЬКА НАГІНКА В РУМУНІ

У вісторок арештовано в Семигороді д-ра Александру Вайду-Воеводу, 74-літнього бувшого прем'єра Румунії, що оснував був у 1935. році Фашистський Фронт Румунської Партії. Румунське радіо, сповіщаючи про цей арешт, називає Воеводу батьком Залізної Гвардії та замахом на залізничних робітників. При арешті Воевода пробував перекупити арештуючий його громадський комітет.

„КОЖНИЙ БРИТАЙСЬКИЙ ВОЯК ЗНАЄ, ЩО РОБИТИ З ГІТЛЕРОМ“

Відповідаючи на запит одного посла, чи британські вояки, піймавши Гітлера, мали би розстріляти на місці чи доставити живцем урядові, заграничний міністер Іден заявив, що кожен британський вояк певно знає би, що йому робити з пійманим Гітлером.

ФЛИН МАВ ДРУГУ АВДІЄНЦІЮ В ПАПІ

Загальну увагу звернув небувалий досить факт, що політик американської Демократичної Партії Едвард Флін, котрий, за загальними догадами, веде переговори в справі порозуміння між Москвою й Ватиканом, мав у папи другу аудієнцію.

Газетарі всетаки висказують поважні сумніви, чи до порозуміння може дійти. Вони переконані, що, якби не була воля Москви в цій справі, Ватикан на таке порозуміння піти не може, бо воно скомпромітувало би Ватикан в очах усього католицького світу.

БРИТАЙЦІ ХОТІЛИ БИ ДІСТАВАТИ БІЛЬШЕ ХАРЧІВ З АМЕРИКИ

Підчас дебати в справі харчів, що велася в середу в британському парламенті, з висказів багатьох послів видно було, що британці хотіли би бачити більше американської участі в харчуванні світа. Один з послів спитався представників уряду, чи не дістають німецькі бранці, взяті американцями, 7 або 8 разів більше харчів, ніж дістає цивільне населення в Франції.



ГЕБЕЛЬСОВА ПРОПАГАНДА НЕ ІДЕ. — Американські вояки десь у Німеччині показують на великий напис, котрий німці намалювали на збудованім з каменів плиті, а котрий мав би американцям підсунути думку, що вони воюють і вирають за британців. Ця спроба д-ра Гебельса посварити американців з британцями не трапляє видно своєї цілі, бо викликає в американців тільки насмішку.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЖЕНУТЬ НА ЛАЙПЦІГ, БРИТАЙСЬКІ НА МІНСТЕР СОВЕТСЬКІ НА ВІДЕНЬ

Гітлеровий Райх прямо пригрозив ударами альянтських армій до заходу й сходу та від внутрішньої дезорганізації.

На західнім фронті шість альянтських армій займається останніми фазами кампанії. Британська Друга Армія, що увірвалася на північно-німецьку рівнину, зближається до міста Ділмена й до Мінстера, столиці Вестфалії. Американська Дев'ята Армія помагає їй добути місто Дорстен. Інші частини цієї армії переломали завзятий опір ворога та добули міста Кірхгелен, Штеркраде та Рурфорт. Ці війська націлюються на добути важних залізних фабрик в Ессені й околиці.

На полудне від цих частин Перша Американська Армія заняла Вайлбург, добула Гісен й Бельгавен, на півночі, та завернулася на полудне на зустріч Третій Армії, аби створити „мішок“ на ворога. Перша Армія видимо націлюється на добути Лайпцига, що лежить на 170 миль на північний схід. Третя Армія заняла Вісбаден та вела далі бої на вулицях Франкфурту, очистила з ворога Бішофсгайм та загналася аж до Альтенштадту. Інші частини Третьої Армії очистили з ворога Ашафенбург та посунулися за ворогом аж до Гамельбургу.

Сема Армія зіткнулася з Третьою армією понижче Ашафенбургу та ввійшла до Фіргайму, на північ від Мангайму.

Команда Першої Армії покрила тайною рухи своїх військ. Вона видно концентрує колюсальні сили під Фульдою. Повзи Дев'ятою Армією заняли фабрики заліза й стали в околиці Гамборна, котрі належали до відомого сталевого магната Тісена, до жертовували мільйони на підтримку нацистської пропаганди в часи наслідного занепаду нації.

НАВІТЬ НІМЕЦЬКЕ РАДІО ПРИГОЛОМШЕНЕ НЕВДАЧАМИ.

Що всі ці невдачі німців на побоевищах викликали поразюче враження на німецьку публичну опінію, видно хочби з того, що німецькі військові коментатори в один мент признавали відкрито, що німецькі війська розбиті, а тим самим німецька справа вже пропала.

Однак незадовго опісля й радіові коментатори отямалися та почали говорити на іншу, більше боєву нуту, хоча очевидно ситуація зовсім не змінилася. Вони стали говорити німцям, що опір німців на західнім фронті стає шораз завзятіший.

Не можуть ставити опору Алянтам на побоевищах, німці почали вживати проти альянтських військ радію. З німецького міста Аргему нацистичне радіо голосило на війська Айзенговера: „З кожним днем стає ясніше й ясніше, що остаточна перемога буде по вашім боці“, а потім апелювало до співчуття альянтських військ, кажучи, що німці добрі люди, які будуть щасливі, як закінчиться війна й вони будуть могли вернутися до мирних занять.“

ПРИЗНАКИ НУТРІШНЬОГО РОЗКЛАДУ НІМЕЧЧИНИ.

У місті Франкфурті над Майном певна частина громадян відмовилася слухати приказу місцевого нацистичного гавлятера та йти до бою в цивільних одягах, а деякі навіть узялися розбюкувати німецьких воєвків. Не дивлячися на те, що бунт здушено, а збунтованих перестріляли війська нацистичної поліції („СС“), подія має велике значіння, бо, як показує досвід першої світової війни, якраз такі події якраз у Франкфурті були пригравкою до заломання нутрішнього фронту в Німеччині.

Що однак нацисти роблять очайдушні зусилля, аби вдержати німецький народ у сліпому послусі для своїх приказів воювати до кінця, видно з події в Аахені, що вже давно знаходиться в руках Алянтів. Там до канцелярії посади, встановленої альянтською владою, ввійшло трьох нацистів та, заманувши туди потім посади, вистрілом у висок убили його на місці. Доконалиши замаху, втекли.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ПЕРЕРІЗАЛИ ВІДЕНСЬКУ ЛІНІЮ Й ЗАНЯЛИ ГДИНЮ.

Советські війська вже очистили зовсім з ворога польський порт на Балтику Гдиню та майже добули весь Данциг.

У Чехословаччині Червона Армія перейшла ріку Рабу та підійшла на віддалі 10 миль від границі Австрії, розбивши фортеці Шарвар, що вважається бастионом Відня. Вона теж заняла мадярське місто Гер, та частину міста Комарна, де советські війська утворюють кліщі на ворожі війська на Мадярщині.

Над Балтиком німцям лишилися тільки три „мішки“: один коло Данцигу, другий коло Кенігсбергу, а третій у західній Литві.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BYant 9-0582

PEREPLATA: Подписное число три центи. SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.

На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

Число з суботи (з англійською Saturday's Issue (with Ukrainian Part)): \$2.50 One year \$2.50

На рік \$1.50 Six months \$1.50

На пів року \$1.00 One year \$1.00

На три місяці \$0.50 Six months \$0.50

В Джерсі Ситі і Заграниці Foreign and Jersey City Rates: \$10.00 One year \$10.00

На рік \$5.25 Six months \$5.25

На пів року \$2.75 Three months \$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Один з тихих переворотів!

Перед так званим рільничим комітетом палати репрезентантів американського конгресу, на переслухання в справі внеску конгресмена Джана Фленгена, став свідком генерал Луїс Герші, директор поборової служби, і подав конгресови, а посередно й цілому краєви, замітні факти про ту переважну національну справу, якою є справа здоров'я.

Подав він справді поразючі факти. Наприклад, з молодих людей Америки, що зголосилися до війська на основі закону про поборову службу, прийшлося військовим властям відкинути півпята мільона молодих людей як нездібних до військової служби з причини слабого здоров'я. При тому поразюче число відкинутих це були молоді люди, котрих здоров'я неможливо зрозуміти з причини невідповідного відживлення. Це не значить, що вони в дорослім значінні голодували; це значить, що, хоча вони й мали харчі, але ті харчі не давали їм того, що харч повинен давати, якщо людина має бути здоровою. Ці люди, іншими словами, хворували на різні недуги, що їх викликає невідповідна пожива. Між такими прикладами невідповідних харчів визначне місце займає зупиті зуби, через котру то одну недочапу військовим властям прийшлося відкинути з першого мільона зголошених до війська 200,000 людей, або одну людину на кожних п'ять зголошених.

Коли факти, розкриті цим визначним федеральним урядовцем, замітні, то нагода, при якій він це розкрив, можна сказати, ще замітніша. Говорив він саме при нагоді розслідування, що їх конгресовий рільничий комітет розвів в справі проекту постійних обідів для молоді в школах. Внескодавець, конгресмен Фленген, вніс цей закон як міру державного забезпечення. Як він дійшов до такого висновку, не важко догадатися: коли край потребує для забезпечення свого існування війська, а при наборі війська показується брак здорових молодих людей, а одночасно показується, що відкинені звичайно терплять на наслідки невідповідного відживлення в дитинстві, то перша загода на такий невідрадний стан, що просто сама собою насувається на думку, є природно думка, аби держав дала дітям поживу, яка потрібна їм як основа їх здоров'я на все життя.

Ніщо й казати, що в цій льогії є революційна думка, що за здоров'я дитки відповідає держава. Є це перелом від старої думки, що за здоров'я дитини відповідають виключно її родичі. Цей революційний перелом є видно вислідом другої світової війни, підчас котрої держави зрозуміли, що через занедбання здоров'я дітей родичами може завалитися не так родина, як держава. За її революційність проти цієї думки повстануть певно прихильники старовини, і прихильникам новини прийде звести з ними довгу боротьбу. Та до кінця цієї війни за всякою правдоподібністю перевага останеться за прихильниками нового наставлення, бо тепер край до болшого свідомий потреби оборони краю.

Можеш завтра прийти до двора, дівчинко. Дам тобі знову оброк для Сулейки.

На другий день ротмістр пішов до стайні. Оглянув коні, похитав головою. Так застала його Козинка.

— Ах, скільки коней, — сказала вона й розглядалася по довгій стайні.

— Може попробуєш сісти на цього карого?

Вона не відповідала.

— Боїшся, що скине тебе?

— Скіне? Ні!

— То добре. Поїдемо!

сказав ротмістр.

Пігналі чвалаючи. За ними два-довецькі пси. Ожний падали з кущів, листя починало вже червоніти.

— Ти добре їдеш, Козинко.

— Як же мушу вчитися.

— А не хотіла б ти піти до мого двору, твій коник дістав би окрему стайню, найкращий оброк.

— Ні, бо мій коник широкіший.

— Ваді коні трохи за худі, вий.

Минали дні, парубки носили мішки вівса до цирку.

У кухні говорили дівки, як мила посудину.

— Пан хіба з глуздів зійшов. Найгарніша пані в місті вийшла би за нього радо, а тепер він зацікавляється до такої циганки!

— Зате вона вміє добре їздити на коні! — сказав старий наймит Іван.

— їздить на коні, певно з руки ворожить і інші штуки знає, а одного дня пропаде, ще й гроші пропадуть разом із нею!

Роса впадала на траву, вечірній вітерць колише берези. Ротмістр сидить на пні дерева, а біля нього Козинка. Коні пахнуть.

— Остань у мене, Козинко. Не будеш більше танцювати. Я заплачу їм відшкодування за тебе.

— Не можу.

Можеш. Нове життя зачепиться для тебе. Будеш на дворі жити як моя жінка! Вей гарні коні будуть твої!

Дівчина встала.

— Я вже мушу відїздити, — сказала тихо.

— Так мушиш відїздити, до твого клонна, що бє тебе багом, собака! І ти даєш себе бити йому... Ах, коли він попався в мої руки!

— Він мав право, я зле танцювала.

Ротмістр похилив голову: — То ти мене не любиш?

— Люблю... Однак не можу

остатися в тебе. Мушиш це зрозуміти. — Нараз засміялася наче дитина. — Може з мене буде ще слава циркова артистка, мої портрети будуть порозпідковані по мурах великого міста...

— І вона вже на коні. Мовчки верталися додому.

Вечір. Від міста чути музику. Ротмістр наче неспритомний пішов на Стрілецьку пао

шу. Сперся об штахети біля зеленого циркового воза, в тіні дерева. Вдвляється в фіраночки. На сідницях возу сидить невеличкий пес.

Роздалися звуки сурм. Вистава скінчилася. Публика висипалася з цирку, довкола став гамір стихати. Світла в цирку погасли. Вкінці вийшов Козинко. Сплінував і позіхаючи пішов до воза. Пес став лиситися біля клонних віг. Кловн вдарив його багом, пес заскомлів і десь пропав.

— Козинко! — крикнув кловн.

— Що, хочеш, Джеко? — почувся голос дівчини із середини воза.

— Ходи сюди! Однак зараз! Двері відчинилися, дівчина вийшла неспішно.

Кловн кинувся до неї: — Ти все ще не навчилася! То я тебе навчу, велику панно! Однак нині буде вже останній раз!

І кловн скопив дівчину за ший.

І кловн скопив дівчину за ший.

І кловн скопив дівчину за ший.

І кловн скопив дівчину за ший.

І кловн скопив дівчину за ший.

І кловн скопив дівчину за ший.

Двоєкі зміни в духовім життю**Советів**

Ми згадували вже, як то кореспондент щоденника Нью-Йорк Геральд Трибюн Морис Гиндус після свого повороту із Советів згадав про зворот в советських настроях у відношенні до колишніх царів та інших російських провідників. Цей зворот іде в трему напрямку, щоб вихвалювати все те, що колись робило царську Росію сильною. Отже це є зразок новітнього советсько-московського націоналізму.

В останній статті про життя в Советах, поміщений в Геральд Трибюн 27. лютого 1945. р. Гиндус лише про зміни в інтелектуальнім та артистичнім життю. Він стверджує, що економічне життя є далі строго колективістичне, а в політичнім житті можна заважати маленьку полеху в диктатурі большевицької партії. Зате великі переми ідуть в інтелектуальнім та артистичнім житті.

Це завважав Гиндус вчасі своїх відвідів у російській школі. Він прислухувався лекцій літератури у вищій класі дівочої гімназії („гайсул"). Саме тоді учениці обговорювали театральні твори Чехова. Чехов, як звисно, писав твори з життя дворян-шляхти. І от що завважав Гиндус: Учениці одна за одною вихвалювали героїв цих театральних драм і говорили про них як про „отих дорогих і ласкавих дворян" або „тих лагідних і ніжних дворян".

Зі здивуванням замічає Гиндус, що оця нова мова в гімназіях є нечувана зміна. У ній зовсім не слідно класового упередження ані разячої класової ненависті, якою були переповнені лекції кожного предмету, а особливо лекції літератури в роках 1920 аж до першої половини десятиліття до році 1930. Ця делікатна мова дівчат була тим більше замітна, що дівчата жили в фабричній околиці і були в більшій частині дочками фабричних робітників. І так уже далеко ці дівчата були віддалені від першої советської генерації учениць, що вони стали дуже прихильно настроєні і співчували не до „страченої генерації" із перед-советських часів, яку то генерацію описував Чехов у своїх творах. Для цих робітничих учениць пані й пані — тобто „гаспада" й „барини" із творів Чехова не були вже „ворогами людства", як це недавно представляли їх советські школи, але людськими істотами, які не були всімі перемінені тодішні відносини.

Ця дискусія в дівочій школі „була найбільшою несподіванкою за мого 18-місячного побуту в Советах" пише Гиндус. „Воті, що, що людський підхід як до російських так і до чужинних класиків є лише одною ознакою нового умового ферменту, який потрясає цілу російську ментальність". Потім згадує ще раз про те, як приготувляють нові шкільні підручники про історію, як навіть підручники в військовій академії Суворова вже не відповідають теперішнім настроям і там уже приготувані нові книжки. Ще лише під економічним оглядом підручники історії мусять придержуватися теорії марксизму, а у всім іншій це є патріотичні книжки.

Читаючи про це, не один український чи приятель України подумає собі: „Чейже може і до української історії більше-ше тепер поставляться інакше і можна буде славити героїв українського народу так, як московські большевики славлять російських героїв".

Ми недавно згадували, як цілком інакше поставлена в Советах українська історія. Ми згадували, як у свіжо наспіваній до Америки книжці „Двадцять п'ять лет исторической науки в СССР", виданій в Москві 1942. р. поміщено статтю В. И. Пичета „История Украины в Советской историографии", і як там представлено змагання, щоб цілковито перекабати історію України, написану Михайлом Грушевським. По кількох невдалих спробах написати історію України відмінно від напрямку, в якому писав Грушевський, доручено написати книжку К. Г. Гусистому, а як написана ця історія, це вясно згадана стаття Пичета так:

„У протилежності до Грушевського Гусистий твердить, що Київська Русь це спільний період для історії білоруського, українського, і великоруського народу. Вперше її обгрунтував академик Б. Д. Греков у його знаній праці „Киевская Русь". Пі недавно провірів Петровський. Провірка Петровського також ударяє націоналістичну підставу Грушевського. Акт з 8. січня 1654. р. (себто прилучення України до Москви) Петровський представляє, як менше зло".

До оцей советської заяви треба додати пояснення, що згаданий Б. Д. Греков написав про російські історичний твір „Киевская Русь" і його видав „Институт Истории Наук Союза Советских Социалистических Республик". Отже з цього виходить ясно, що советський уряд просто диктує, як має бути писана історія України. Наперед кажє москалеви написати історію України по-московськи, а на такий праці повинно має бути оперта українська історія України. З цим

навіть не криється самий Пичет і втверто пише: „Оця традиція виничення Київської Руси продовжується і в пероді советський. Інститут опублікував цінні праці С. В. Юшкова, котрі були переведені на російську мову".

Коли порівняємо вісти, подані Гиндусом про зворот в науці історії російського народу, із вище згаданим змаганням сфальшувати історію України, писану українськими істориками, кожному стане ясно, по що це робиться. Це просто змагання до відбодування російського націоналізму з одночасним нищенням усього, що змагає до втримання українського націоналізму, тобто окремішності українського народу від московського.

Микола Чубатий

Співці минулого України

По різних містах Америки, де живуть колонії американців українського роду, назви їх хорів носять назви — „Боян, Бандурист, Кобзар то що. Назви ці нам нині стали буденними, немов кожна інша назва на означення предмету чи особи, дарма, що ці назви взяті із нашої історії, зв'язані з тим чи другим періодом українського минулого, представляють духа епохи. Одні з них зв'язані з минулим же старим княжолі України, другі вже наважують до козацької України, ще одні вже злучили своє назвище та працю з новачкою Україною.

Таких співців минулого України згадують наші історичні джерела кількох, хоч не всі стали рівно популярними серед нинішнього покоління українців. На заранні історії українського народу згаданий Боян Віщий, дві сотні літ пізніше стара українська літопис згадує про співця Митуса, в козацькій добі часто вже згадується про бандуристів та козарів. Тарас Шевченко одного такого кобзаря охрестив назвою Перебендя, тому й свій геніальний твір, збірник поем назвав Кобзарем. Відомі теж всім лірники, це теж як свого рода відбитка занепаду політичного зацікавлення в Україні серед широких мас. У вага широких шарів звернулася до моральних та релігійних проблем і співцями такої України являються лірники.

Боян Віщий.

Найстаршим співаком — поетом минулого України був Боян. Боян це співак та поет в одній особі з другої половини 11-го століття. Боян це був натхнений поет, талановитий співак та гарячий український патріот. Про його особу не згадує літопис, натомище до нас прийшла згадка про нього в найкращім поетичному творі „Слові про Полк Ігоря", як ці, про яких він співав пісні, це все історичні особи, здебільша другої половини 11-го століття. Ярослав Мудрий це відомий київський князь, наслідник Володимира Великого, Мстислав Хоробрий це його брат та рівночасно політичний противник. Ще як молодий князь був він намісником в Тьмутаракані, найдалше на південній схід висунений колонії України, на нинішній Кубанщині, під Кавказом. Там мусів Мстислав зводити бої з черкасами і вставився побідою двоюбою над ханом Редекем поміж ридами обох армій української та касогської. Роман Красний це був внук Ярослава Мудрого, один із браважних воєвжд тої доби. Співак-поет Боян це співець найстаршого українського минулого, бо співець перших християнських часів в Україні.

Гордий Митуса.

По двіста літах української світлості — часів стародавньої київської держави над Дніпром, згасла слава Києва. Замінили її варвари, що хмарами надтягали з Азії. Вони то поважали київську імперію, а на її руїнах повстало більше дрібних князівств-держав. Ось серед українського політичного та культурного життя переміняє до Галичини, на Волинь, словом на Західну Україну. Місце Києва займає Галич над Дністром, положений у спокійнішій закутку української землі.

Тут зросла Галицько-Волинська держава, що втягнула під своє володіння й старий Київ, тепер вже безсилний та обдертий зі слави.

Західна Україна граничила з Мадярищиною та Польщею, недалеко було теж царство римське німецького народу. Тому західно-європейські впливи широким руслом стали продаватися в Західну Україну. По дворях князів та можних бояр жили тоді на західі співаки, звані трубадурами та труверами. Перші оспівували пісні в честь гарних жінок, любовні пісні, другі оспівували лицарські подвиги лицарів, найчастіше в обороні християнства. Звичай цей перенісся теж і в Західну Україну. По дворях можних бояр жили такі співаки-поети тогочасного боярського життя. В його честь складали вони поеми-пісні.

Західно-українське боярство не виказувало багато державно-творчих прикмет, навпаки воно мало на оці інтереси свої приватні, тому не любили західно-українські бояри короля Данила, сина могутнього Романа „самодержця" і будничого другої української держави. Таких теж не любив був і їх давські поети-співці.

Галицько-волинська держава оповідає, що по дворях перемисльських бояр, гордих та ворожих для Данила, жив талановитий поет та співак Митуса. Митуса жив протикнязівськими настроями свого оточення та не любив свого володаря за його демократизм, за його прихильність для міщанства та селянства. Одного разу стрінувся Данило з поетом-співком віч-у-віч та прохав його, щоб був справедливим та став теж співати про свого князя, що мав великі заслуги в боротьбі з татарською дичю. Однак гордий Митуса відмовив королеві Данилові, не погодився співати поем-пісень в честь його діла.

Король Данило прийняв цю відмову відмови Митуса болюче, однак народна опінія відпала Митусі, співцями боярської волі та самоволі, бо він не перейшов до історії з популярним назвищем Віщого співака, як Боян, мимом його великого талану.

Бандуристи та Кобзарі.

По сто літах впадала теж західно-українська держава, український нарід на сотки літ дістався під чужинське володіння, аж по двіста літах повстала українська народна армія — українське козацтво. Козаки стали в захист українського народу не тільки проти татар та турків, але також проти гноблення чужинців, проти соціальної експлуатації українських мас. Іх подвиги на полі бою знов стають предметом поем-пісень нових співців українського минулого бандуристів та кобзарів. Ці два роди співаків та творців народних поем на різні теми життя нації виступають майже одночасно. Різниця між ними була ця, що бандуристи грали на многострунним інструменті, званім бандурою, кобзарі грали на інструменті дутім, надуваним мішком з козацької шкіри, на кобзах. Бандуристи та кобзарі співали пісні

Альф Тайкс

Мандрівні Люди

І цю точку гості нагородили: дорогу опришки на конях, у рясних оплесками, ротмістр червоних бляхах. Вони взяли глянув на дівчину й доглянув княжну в полон. Гиренько планув на її личку легеньку усмішку.

Вкінці дівчина вийшла на сіда давати коням оброк і споконку. Обіхала кілька разів невеличку арену, чимраз скорше, вкінці їхала стоючи, розложивши руки, із замкненими очима. Як Козинка зіскочила із коня, ротмістр став плескати в долоні голосніше ніж усі інші.

Після перерви знову відігравали сурми. Танцювала Козинка з дядею у вогні, в пушті білій сукні. Танець закінчився пантоміною. Виступала тут китайська княжна, яку несли в золотій лежці. Арістон грав китайську пісню. Та княжні нараз заступили

Можеш завтра прийти до двора, дівчинко. Дам тобі знову оброк для Сулейки.

На другий день ротмістр пішов до стайні. Оглянув коні, похитав головою. Так застала його Козинка.

— Ах, скільки коней, — сказала вона й розглядалася по довгій стайні.

— Може попробуєш сісти на цього карого?

Вона не відповідала.

— Боїшся, що скине тебе?

— Скіне? Ні!

— То добре. Поїдемо!

сказав ротмістр.

Пігналі чвалаючи. За ними два-довецькі пси. Ожний падали з кущів, листя починало вже червоніти.

— Ти добре їдеш, Козинко.

— Як же мушу вчитися.

— А не хотіла б ти піти до мого двору, твій коник дістав би окрему стайню, найкращий оброк.

— Ні, бо мій коник широкіший.

— Ваді коні трохи за худі, вий.

На кім спочиває народня праця?

Українська американська громада переживає саме тепер важку кризу. Не лише, що політичне положення у світі таке, що не дозволяє на складення якогось точно означеного плану акцій для об'єднання ємертальної загрози, яка зависла над українським народом, але ще й не стає їй сил до ведення нормальної, так званої „народної праці“ серед земляків у Злучених Державах. Внаслідок такого положення виявляються тут і там голоси недовіри до „проводу“, а подекуди ще й погрози, що далі по місцевостях не буде йти загалом ніяка праця, коли „провідники“ щось не зроблять. Зрештою нема ясного означення, чого саме люди по місцевостях від проводу домагаються. Вони лише вказують, як то ті або тамті чужинно-американські групи розвивають працю між своїми людьми.

Щоправда, народня справа серед американців українського роду ніколи не була вповні вдоволюючою. Значить, ніколи не було такої ідеальної гармонії між поодинокими групами, щоб можна було сказати: „Тепер лише працюймо!“. Це вже виходить із самого положення цієї громади, що звичайно називаємо Американською Україною. Подрібно пригадуватися над цією минувшиною цієї громади до нічого не доведе. Це хай розбирають частями різні місцеві гуртки, як мають свободний час. Розбираючи, хай самі приходять до якогось висновку і, як хочуть, хай подадуть свої помічання до прилюдного відома.

На скільки йде про цих людей, що їх називають „провідниками“, то властиво точно не знати, кого то громадяни по місцевостях мають на думці. Чи отих кілька одиниць, що їх імя час від часу згадується в газетах, чи може якийсь стан, або може загальні організації? Коли йде яхесь недовіра, хай люди ясно скажуть, з кого або з чого вони недоволені. Яхесь так склалося, що кіль-

ко про подвиги козаків, про недовіру українських невільників, співали теж релігійно-моральні пісні.

Тарас Шевченко описує нам такого одного Кобзаря Перебендо, що вміє співати й сумно й весело. Бандуристи співали більше про загальнонаціональні справи, кобзарі про приватні переживання українських людей. Тому бандуристи переслідувала царська влада, бо вони своїми співами підтримували українського патріотичного протиросійського духа, бо бандуристи співали отверто так, як їм душа й серце говорили.

Советська влада оживила артистичну професію бандуристів, навіть їх попирає, але бандуристи страждали зовсім свободу співати про це, про що їм серце бажало. Советським бандуристам наказано співати про Сталіна, про інших лідерів нового режиму, що асало бандуристів на шлях їм чужий, що весті мусить до знищення їх мистецтва.

Ліричні появилися вже по бурливих часах української героїчної доби. На своїй скромній дірі вони грають та співають пісні релігійні та моральні. По останній визвольній боротьбі ліричні Західної України стали теж брати за теми до своїх поем-пісень події політичні. Співали вони про подвиги та трагедію галицької армії, про нужду під чужим володінням. Тому їх продукції притягали не раз сотні слухачів, аж доки представник польської влади, полісцен, не розігнав принагідної публіки та принагідного мистця.

ка освічених одиниць серед нашої громади дістало працю при українських газетах. Отлітичне положення у світі таке, що не дозволяє на складення якогось точно означеного плану акцій для об'єднання ємертальної загрози, яка зависла над українським народом, але ще й не стає їй сил до ведення нормальної, так званої „народної праці“ серед земляків у Злучених Державах. Внаслідок такого положення виявляються тут і там голоси недовіри до „проводу“, а подекуди ще й погрози, що далі по місцевостях не буде йти загалом ніяка праця, коли „провідники“ щось не зроблять. Зрештою нема ясного означення, чого саме люди по місцевостях від проводу домагаються. Вони лише вказують, як то ті або тамті чужинно-американські групи розвивають працю між своїми людьми.

Тепер приходить нова доба. У світі йдуть такі перемири, що співробітники по газетах мусять відбувати щось наче нову школу. Вони мусять слідити за цими перемирами й добре розумівати, про що йде справа. Події змінюються так, що з ними падають давні теорії, давні засади, навіть давні поняття моралі. Отже відповідальний чоловік, який хоче щось для інших написати, мусить у першу чергу самий себе добре поінформувати, про що йде справа. Саме на таку працю треба присвячувати багато часу і сили. Бо наука це теж праця, яка виснажує сили не менше, ніж фізична праця.

Отже, коли хто совісно хоче сповнити свій обов'язок в редакції, то йому тепер не стає часу на якусь організаційну чи іншого роду „громадянську“ працю. Зате такі умови працівники мають тепер далеко важливішу працю, яка для нашого ширшого загалу невідома. Це праця, яку дає освідмлюванням а мериканського загалу чито дорожкою писання, чи резмов, чи конференцій. Ця праця не дається точно означити ані оцінити, бо її вислідів не можна бачити, а вона мусить бути кимсь виконана.

Коли так, то на кого треба здати працю організаційну, збіркову, агітаційну? На це хай відповідають місцеві патріоти. Хтось досі таку працю виконував, отже і на даліше вона мусить йти. Слати погрози на адресу „проводу“ не осягне цілі. Справа допомоги українському народові так само важна для адвоката, лікаря, священника, дяка, бизнесмена, учителя, чи хочби „простого“ фізичного робітника чи когось хочете, як і для редактора та урядовця центральної народної установи. Як увесь народний загал не стане до такої праці тепер, то за це не буде відповідати ні редактор, ні головний урядник центральної установи, але кожний світломий громадянин за себе.

Так само відбивати большевицькі напасти або випростовувати шлях до праці, забезпечувати різними невідповідальними одиницями обов'язані всі громадяни. Матеріалів найде кожен доволі в народних газетах та в творах наших передових письменників. На це й видані твори Шевченка, Франка, Шашкевича, Коцюбинського, Лепкого, Олеся чи когось там іншого, щоб на них оперлися всі громадяни і діяти. Читання цих творів є обов'язком свідомого громадянина, а то й кожного грамотія. Зрештою це лише пригадка, якими дорогами повинні йти тепер народня праця і хто її має виконувати.

НЕВИДИМІЙ ЧОЛОВІК ДУЖЕ ЦІКАВА ФАНТАСТИЧНА ПОВІСТЬ Г. Г. Велла.

Сторін 180. — Ціна 50 ц.

Замовлення враз з належністю слати до:

“SVOBODA”

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАІО.

Шевченківське Свято.

Заходом Злучених Братств і Товариств міста Клівленду влаштовано дня 11. березня 6. р. Шевченківське Свято. Воно почалося панакхидою в українській православній церкві, котру відправив о. Дмитро Лещинський за упокій душі Тараса, а по полудні відбулася академія в У. Н. Домі на 14. вулиці. Програма відбулася в такому порядку:

Мужський хор Бандурист, під проводом Івана Трембляка, відспівав „Заповіт Шевченка“. Потім адв. Іван Білінський виголосив вступне слово по англійськи, а маленька дівчина Катруся Жук віддекламувала один вірш.

Реферат про Шевченка виголосив о. Дмитро Лещинський, за який публіка нагородила його бурею оплесків. По рефераті Марія Попович віддекламувала „У великий день Тараса Батька“, а потім забрав слово голова Злучених Братств і Товариств, Володимир Тритяк (і попросив присутніх зложити жертву на допомогу потерпілим у війні в Україні, котроу то жертву має передатися Допомоговому Комітету).

Збірка принесла \$167.83. При кінці забрав слово молодий адвокат Іван Демкович і зважав всіх до згоди і любові, так як цього навчав Шевченко.

На останку хор Бандурист відспівав український гимн і на тім закінчено академію.

Ще додам, що кожного року українська колонія в Клівленді обходила національну святву разом. Та цього року, нажалі, так не було. Хоту тому виїхав — громада знає.

Датки на допомогу жертвам війни в Україні зложили по \$5: Р. Павлишин, Дрина Тритяк, В. Курч Дяків, адв. Ів. Білінський. По \$3: М. Варениця, І. Добрянський, В. Тритяк. По \$2: М. Павлишин, П. Корпан, І. Попович, В. Яцишин. По \$1.50: Т. Купчевич. По \$1: І. Трембляк, О. Сорочак, Д. Которош, Т. Папа, П. Свідрик, М. Жук, П. Мисичин, К. Волянська, І. Слєпко, К. Матішин, М. Матішин, Н. Конет, Н. Федірко, К. Павлишин, Н. Задорський, А. Панасюк, А. Банас, Гр. Кальницький, М. Мазур, В. Чайківський, М. Куць, А. Кальницький, Д. Загута, Т. Мурал, Я. Труш, Ів. Медвідь, І. Попович, о. Д. Лещинський, І. Демкович, Г. Степанек, п-на Тритяк, Кат. Тритяк, Т. Ра-

пась, Д. Шмагала, К. Попович, М. Сентій, М. Жук, М. Шмигельський, Лобеш, Фистачко, П. Баранська, Ів. Клим, Р. Токменко, Ю. Гладий, В. Волянський, В. Крупа, П. Купчевич, п-ні Клим, П. Юришин, О. Трембляк, К. Савчин, М. Лещинський, Н. Шупак, Ів. Сидорович, П. Ціхоцький, П. Коваль, Р. Левицька, П. Молодець, І. Жук, М. Морозович, п-ні Шаваринська, М. Пашковська, Р. Пискивець, І. Филіпів, Ст. Косик, М. Білю, С. Коет, О. Степанек, М. Левицький, М. Ярош, А. Білінський, А. Садовська, Т. Габіль, А. Бейжик, М. Корпан, М. Когут, Т.

Кальмук, А. Садовський, М. Яременко, В. Березовський, В. Женчак, Р. Завінська, К. Ділай, М. Тимчина, В. Жук. На зборах Злучених Братств і Товариств міста Клівленду рішено, що з початком квітня делегати підуть по хатах з лістами, щоби збирати жертви на поміч потерпілим у війні нашим братам. Нехай ніхто не відмовиться, а зложить свою лепту на так благородну ціль.

Мих. Левицький.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

3 хрестин для Укр. Ам. Доп. Комітету.

В неділю 4 березня справляли родина громадян Перетятків, що є членами 361 від. У. Н. Союзу, хрестини своєму синові Стефанові, що вже є

Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої власні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то пам'ятайте, що про те все є дуже цікавий матеріал у книжці:

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

П'ЯТДЕСЯТЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Запросіть і-ви того Гостя до своєї хати, бо в його товаристві розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість додасть вам своїм словом віри в наші власні сили! Він звеселить вас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату пам'ятайте, що ним виявляєте теж і те, що й ви є з цим нашим народом співробітником при розбудові нашого народного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої, української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для кого іншого, а для нас, для — нашої хати.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: \$2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA

81-83 GRAND STREET.

JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропам'ятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за \$3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

теж членом Союзу. З тої нагоди влаштовано на галі гарну товариську забаву. Кум п. Кучма згадав за події в старому краю та те нещастя, що спало на український нарід. Збірка для воєнних українських жертв принесла \$30, яку то жертву переслав В. Павлів до Українсько-Американського Допомогового Комітету в Філадельфії. Жертводавці, вболівши члени Тов. Дністер, 361 від. У. Н. Союзу, є такі: По \$2: Д. Галич, п-во Перетятко, С. Яндо. По \$1: В. Павлів, М. Сосницький, Павалені, Т. Павалені, В. Совенко, П. Кучма, Н. Олійник, І. Галич, Н. Гойрмен, І. Лисечко, П. Сігай, п-во Подзюрко, п-во

ЖАРТИ.

Зміна в стилі жіночих капелюхів.

Газета Омага-Геральд обраховує, що пересічна американка купує три й половиноу капелюхів річно. На це відповідає друга газета таке: Теперішній стиль жіночих капелюхів якраз надається на таке закупно. Легко можна зважати, як то тепер, американські жінки посять половину капелюха на голові.

Появилася на американському книжковому ринку така книжка про Україну, на яку ми довго ждали, бо написав її визначний американський журналіст і письменник, а видала її одна з найстаріших і найбільших американських видавничих компаній. А що важніше: в книжці подана правда про Україну, а здійснення визвольних змагань українського народу звязується з перемогою та триумфом демократії. Отсею книжкою, що є повна віри в остаточну перемогу свободолюбних ідеалів українського народу, є:

The Ukraine: A Submerged Nation

by WILLIAM HENRY CHAMBERLIN,
published by The Macmillan Company, New York.

Отся книжка повинна знайтися негайно теж і в домі американських українців. Написана вона в такий мистецький, а рівночасно простий спосіб, що кожний прочитає її легко з великим зацікавленням. Надається вона якнайкраще на святочний дарунок нашим дітям і внукам, близьким чи дальшим знайомим, зокрема тим американцям, що ще мало знають про Україну, або зле знають, начитавшись неправди про український нарід і його змагання, якої досі було так багато в Америці, та яка далі поширюється. Хай-же тепер кожний і кожна з нас стане до боротьби з тою неправдою поширюючи всюди правду, зокрема ту, що зібрана в отсій знаменитій книжці.

Замовлення на цю книжку враз з належністю в сумі \$1.75 належить слати на таку адресу:

SVOBODA

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою. С. О. Д. не приймаємо.

"Our boy a prisoner of war"



...and the far-reaching arm of the
RED CROSS brought him help"

THERE isn't much you can do when you hear your boy is a prisoner. Parcels are restricted, mail from him is limited. Like him, you must wait, patiently, until the war is over.

Yet you do have one consolation. The far-reaching arm of the Red Cross gets supplementary food parcels to our prisoners regularly wherever possible. It brings extra clothing, cigarettes and medicines to the lonely boys "out there." It relays emergency messages to and from anxious families.

This is all part of the stupendous job the Red Cross is doing for our fighting men all over the world... and for their families at home. But it cannot be done without your support. Without your help the Red Cross could not continue to collect life-saving blood for the wounded... to send essential supplies to the prisoners of war... or to give the countless other friendly services that make a soldier's life a little easier.

These men have given a lot for you. Won't you give a few extra dollars for them?

Keep your
RED CROSS
at his side

GIVE NOW... GIVE MORE

КНИЖЕЧКИ

— для —

МОЛОДИХ ЧИТАЧІВ

ДЛЯ САМИХ

НАЙМОЛОДШИХ.

Нині, коли кожна дитина, кожний хлопець і кожна дівчина, читає книжечки з наймолодших, не можна й наших дітей, хочби наймолодших, лишати без книжечки.

Наступні книжечки можуть ушасливити молодих читачів:

ОДАРКА, повістка для дітей, написав Андрій Чайковський, з малюнками Петра Андрусівна 40с

ЛІД ЯКІВ, оповідання для молоді, нап. Федір Дудко, ілюстрував Ю. Кирієнко 15с

ПРИГОДИ КАЧУРИКА, написав Б. Герц, з рисунками 15с

ПЕТРУСІВ СОН, оповідання, написав Модест Левицький, ілюстрував Е. Козак 15с

МАТИ - СТРАДАЛЬНИЦІ. Образець із побуту українських виселенців і забори у Гміді. Написала Марія Пидгірська, ілюстрував А. Манастирський 15с

ВСІ ЦІ КНИЖЕЧКИ РАЗОМ 50с.

Замовлення шайть до:

"Svoboda"

BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—Bryant 9-0552

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Судні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При перенесенні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтєд Стейтс Емплоймент Сервіс“. Критичні робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

FREIGHT HANDLERS
ДЕННА ПЛАТНЯ
Час і пів після 8 годин
PENNSYLVANIA RAILROAD
Головний офіс 275 Bowers адо
Room 204, 110 W. 42nd St., N. Y.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

КРАВЧИНИ, досвідчених при переробці сукон, ковті і убранных. Знаменита платня. Budget Dress Shoppe, 909 Bergen Ave., Jersey City (at Journal Sq.)

ДІВЧАТ, досвідч. при продажі сукон у склепі. Знамен. платня. Budget Dress Shoppe, 909 Bergen Ave., Jersey City (at Journal Sq.) JO 2-3319.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

РОБІТНИКІВ складачів, забіжних робити свої форми. Стало, овертайм. 568 Broadway, N. Y., 1 flight up

Фабричних робітників, повний час. пост. робота, добра плат., досить овертайм. WMC прав. Тел. MI 2-4120

МУЖЧИН

на кілька годин
А також на повний час
від 10 рано до 4 пополудні
Сушня робота
Складати пакети на
продукти поживни
Посвідки звільнення вимагаємо
ROSSOTTI
Lithographing Co.
8511 Tonnelle Ave.
NORTH BERGEN, N. J.

Дешо про вуглеводні

(Carbohydrates).

Чим газоліна для автомобіля — тим пожива для людини.

Якщо мило дивитися на гарний автомобіль, чи на льокомотив, що тягне поїзд! Власник авта й керівничий паровозу добре дбають, щоб їхні машини були в порядку. Чи з такою приємністю ми дивимось на чоловіка, власника далеко кращої й більше скомплікованої машини, яким є його власне тіло? Чи здоровий він, чи має силу до праці й забави? А скільки то він сам дбає про своє власне тіло, щоб все було в порядку? І так, як автомобілеви потрібно газоліна, а льокомотиви вугля, щоб їх пустити в рух, так і чоловікові потрібно засобу, щоб його тримати в русі. Тим засобом для людської машини є пожива, що складається подібно, як спалюється газоліна, вугіль, чи дрова.

Та є одна різниця в порівнянні. Машину можна затримати від руху, але людський організм ні. І навіть коли нам здається, що ми лежимо спокійно, чи спимо — то ми таки в русі. Наше серце постійно бється, груди підносяться то в гору, то в долину за кожним вдихуванням, чи видихуванням, кров кружляє від стіп до голови, значить ціле тіло в русі. Колиб не було руху, не було би життя. Автомобіль і паровіз у русі дають тепло; подібно й тіло при житті є тепле. Коли знову машини доставляють тепла газоліна й вугіль, чоловікові дає його пожива. І хоч машина в спокою холодна, тіло людини завжди мусить бути тепле, бо холодне тіло це смерть. Пожива — паливо для людської машини має отже три важні завдання:

1. Вона мусить дати чоловікові тепла й сили.
2. Доставити матеріалу під будову й ріст тіла.
3. Регулювати різні життєві функції.

Що це таке вуглеводні?

Пожива, що доставляє чоловікові тепла й сили виконувати різні рухи внутрі й працю на зовні ділиться на три головні групи: вуглеводні, товщі й

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болісні ноги, флегмі (запалення жила), напухлі або болісні коліна, чи істощення і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Лікує згубніми ліками і котини. Офісові години: в понеді і четвер, від 1 до 8:30 веч.; в п'ят. і п'ят. від 1 до 6 веч.; в середі і субот. від 1 до 5 веч. В неділі і свята нема урядових годин

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
EM 6-2178
СПЕЦІАЛІСТ В БОЛІНІТ.

AMERICAN HEROES



ства, а трагіння. По кількох ложках він здоров, але не лікарство, а шорстке „волокну“ вилічило... (Докінчення буде).

Пять просьб від дядька Сема

Уряд просить громадянства звернути увагу на наступні справи:

158 фабрик радару потребують негайно 10,000 робітників. Потребують негайно, бо недописують з продукцією. Десятьдесят процент робіт можуть виконувати жінки. Зголошуйтеся до найближчого федерального бюро праці.

Далі, уряд просить громадянство не подорожувати для приємності. Попит на місця у вагонах Пулмана є п'ять разів більший, як шість місяців тому. Він постійно зростає, бо в тих вагонах тепер перевозять воєнних ветеранів, що їдуть на лікування.

Як маєте в хаті чи в офісі старі журнали, книжки або записові річки, то передайте їх місцевій філії Червоного Хреста. Все це передається ранішим воякам в шпиталях і вони будуть дуже раді.

Перед самою війною вишла у Львові книжка, якій подібної в українців ще не було, та яку критика визнала знаменитою щодо змісту і мистецького видання. Є це книжка про життя і діяльність великого артиста-співака, що вийшов з білоруської хати, а дійшовши в світі до слави, постійно пам'ятав як за білу хату, так і за свій бідний нарід. Тою книжкою є:

Олександр Мишуга

(МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА)

Львів, 1938. Сторін: 208. Ілюстрації: 60.

Ціна \$2 в книгарні „Свобода“.

„Великий тенор з розумом і характером“ — такий є наголовок критики про загадану вище книжку в львівській „Ділі“ з 2 жовтня 1938. Книжка „надирана культурою“ про того, що належав до рядків співаків, а „між тенорами до вишуканих“, бо по нуді серед слави і маетку „не втратив своєї духовної рівноваги і здорового розуму“ і вийшов найкраще з тої ролі, що виконував на сцені й з тої, „яку накликає життя з неволяними обставинами“.

„Господи! Я не знаю, що зі мною сталося. Я забув, де я і хто я, не знав, чи це спів людський, чи якийсь музика небесна, дух мій в грудях заперко, серце перестало бити, мене не було...“, так описує письменник Богдан Лепкий у цій книжці свої враження, як перший раз почув на концерті співа Олександра Мишугу в пісні „Там на горі явір стоїть“.

ТАРЗАН, ч. 1150. Звідучий літак.



Як летнище було скінчене, Торвальд і його раби зробили на землі з одного листа великий білий знак.

Три дні пізніше згорі дався чути сильний шум. Чорних напав страх.

Потім великанський літак спустився з неба та кружляв понад полем.

Нацистичний офіцер бачив сигнал і сказав до пілота: „Все гаразд! Осідай!“

МАНДРИВНІ ЛЮДИ

(Дописання з сторони 2-го)

волосся, батіг засвітав у повітрі — переляканий крик — батіг іще раз оперезав тіло діячини, ще раз і ще раз...

Ротмістр здригнувся, начебці удари падали на його тіло. Прискочив до воза:

— Проклятий драбуго! — заревів ротмістр — пусти дівчину!

— Ах, хабаль вельможної пані тут також? — засміявся кльови. — Дуже гарно, то панові також може трохи дістатися!

Та ротмістр вирвав кльови з руки. Кльови скупився, прискочив ротмістрові до ніг. Почалося розпучливе дужання.

— Рятуйте! — стала кричати дівчина.

Жінки й мужички повибігали з возів, станули кругом, кричати, вимахують руками.

Та ротмістр уже вирвався із кльовинових обіймів, кинув кльовином об землю. Підвівся, втер собі піт із чола.

Кльови лежить у потолочній траві, кров потекла йому по намальованому лиці. Ротмістр розглядається: де дівчина? Ось вона припала до кльови та втирає йому хусточкою кров із лиці. Пригортає його голову, гладить, цілує і говорить серед плачу:

— Не гнівайся на мене... як того не хотіла... бідний, бідний Джеко... ти мій дорогий... кий...

Ротмістрові почорніло в очах. Якось боязко, без словечка усусує тим усім плідям із очей.

На площі затихло.

На другий день рано Стрі-

10% SAVED
NOW OR 10%
TAKEN BY THE
AXIS LATER!
BUY WAR BONDS



ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

ШЛУНКА, ШКІРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЇДІ І ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КИШОК
Нирок, міхура, шлунка і внутрішностей захворювання. Катар і хронічні ревматизм і скарлатина. Лучі Екс, ексцимація крові і мочі запалення дохляку дієтоту і відновлення лікування. Застригування, коли виконано. Займіть сьогодні на порядку. Мужичи і Женщини лікуємо модерними методами зок сировою полєксією.

Всі хронічні недуги лікуємо науково.

ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2.

DR. ZINS (28-літнє досвідчення)

110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE

Щоденно від 8 г. рано до 7 г. веч. У неділі від 9 рано до 2. попл.

ДОСТУПНІ В КОЖНІЙ ГОДИНІ

«Нема потреби зважати на годину, бо наші услуги є доступні негайно в кожній порі дня чи ночі, бо ніхто не може передбачити, коли йому випаде якась пекуча потреба».

Пам'ятайте також, що наші услуги є доступні для кожного в такій мірі, як і доступність щодо часу.

STEPHEN J. JEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

В КОЖНІЙ ХАТІ...

В кожній українській організації, в кожному народному домі, в кожній читальні, в кожній паролі в кожній українській хаті повинна бути хоч одна Конгресова книжка, в українській або англійській мові, видання Комітету Українців Канади. Ціна одної книжки з перекладом \$2.00. Питайте за ними в Книгарнях, або пишіть до:

UKRAINIAN- CANADIAN COMMITTEE
715 McINTYRE BUILDING
WINNIPEG, MAN.

FEDERAL & STATE INCOME TAX FILLED

PETER BARTKIW
REAL ESTATE & INSURANCE
BROKER; NOTARY PUBLIC.

309 EAST 14th ST near 2nd Ave.
NEW YORK, N. Y.
Telephone: ALgonquin 4-8254.

65-АКРОВА ФАРМА

6 акрів асиа, новий дім на 7 кімнат, велика барна і інші будинки, 4 дільні корови, 5 ялівок, 100 курей, що несуть яйця, і 100 молодих курчат, 2 безогри, новий трактор і всі фермерські машини. Фарма мусить бути продана тому, що спільники цієї фарми мусять розійтись.

МАЄМО також багато інших фарм в добрих околицях.

JOSEPH BEKARCIK
REAL ESTATE BROKER
112 EAST 7th STREET
NEW YORK 3, N. Y.

Д-р ВОЛОД. ГАШИЦЬ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ
І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: EXcel 3-5066

Урядові години: Від 1 до 3 пополудні — до 8 вечір. В неділі і середі лиш за попереднім порозумінням.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN
RELIEF COMMITTEE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.



МИРОН ЛІТВИН І СІН

УКРАЇНСЬКІ ПОТРЕБНИКИ
Об'яга щира і чесна

801 SPRINGFIELD AVENUE
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище
ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME

433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як — \$150

ОБСЛУГА НАКРПАША.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

Замовляйте похоронні в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-8348

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 4-6577